

8 Δεκεμβρίου, 1992

(ΠΙΚΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές)

ΠΑΣΧΑΛΗΣ Α. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Εφεσείοντες,

v.

ΠΕΤΡΟΥ ΓΙΑΣΕΜΙΔΗ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Εφεσβλήτων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8018).

Επαρχιακό Δικαστήριο — Καθ' ύλη αρμοδιότητα Επαρχιακού Δικαστηρίου — Αίτηση για ορισμό αγωγής με αντικείμενο κάτω τις ΑΚ5.000 ενάπιον του Πλήρους Επαρχιακού Δικαστηρίου, διότι εγείρονταν σ' αυτή σοβαρά θέματα δόλου — Κατά πόσο υπάρχει δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου να επιληφθεί τέτοιας αίτησης — Κατά πόσο δύναται το Εφετείο με προφορική αίτηση ενάπιόν του να διατάξει τον ορισμό της υπόθεσης ενάπιον Δικαστηρίου άλλου από αυτού που ενάπιον του οποίου ορίσθηκε η αγωγή σύμφωνα με τις υφιστάμενες οδηγίες του Ανωτάτου Δικαστηρίου — Άρθρα 22 και 61 των περί Δικαστηρίων Νόμων. 10

Με αγωγή τους εναντίον των εφεσεϊόντων, οι εφεσβλήτοι αξίωσαν αποζημιώσεις μέχρι ΑΚ5000 για ζημιά που υπέστησαν λόγω ισχυριζόμενου δόλου και/ή ψευδών παραστάσεων ή παραλείψεων που περιέχονταν σε πρόσκληση προς το κοινό για αγορά μετοχών (prospectus) στην δημόσια εταιρεία Hellenic Chemical Industries Limited, που εξέδωσαν ή υπέγραψαν οι εφεσεϊόντες. Με αίτησή τους στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, που βασίσθηκε στο άρθρο 22 των περί Δικαστηρίων Νόμων, στη σύμφυτη εξουσία του Δικαστηρίου και στις αποφάσεις *Rassides v. HajjTassun VIII C.L.R. 43* και *Dervis v. Tserloti (No 3) XIV C.L.R. 70*, οι εφεσεϊόντες ζήτησαν να ορισθεί η υπόθεση ενάπιον του Πλήρους Επαρχιακού Δικαστηρίου, ενόψει των σοβαρών ζητημάτων δόλου που εγείρονταν σ' αυτή. Οι εφεσβλήτοι δεν έφεραν ένσταση στην αίτηση, αλλά το Δικαστήριο την απέρριψε, διότι έκρινε ότι δεν είχε τέτοια δικαιοδοσία. Θεώρησε ότι οι πιο πάνω αποφάσεις δεν έβηταν οποιοδήποτε κανόνα δικαίου αλλά διευκρινίζαν ότι το Δικαστήριο είχε διακριτική ευχέρεια να παραπέμψει αγωγή στην οποία εγείρονταν σοβαρά ζητήματα δόλου για εκδίκαση από το Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο κατ' αναλογία με τα τότε ισχύοντα στην Αγγλία, όπου αγωγές δόλου εκδικάζονταν από Δικαστήριο με ενόρκους. Κατ' έφεση οι εφεσεϊόντες ισχυρίσθηκαν ότι, και αν η θέση αυτή ήταν ορθή, το Δικαστήριο είχε σύμφυτη εξουσία να παραπέμψει την αγωγή για εκδίκαση από το Πλήρες Επαρχιακό Δι-

5 καστήριο, και, διαζευκτικά, έκαμαν αίτηση στο Εφετείο να ασκήσει τις εξουσίες του Ανώτατου Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 61 των περί Δικαστηρίων Νόμων και να διατάξει το ίδιο την εκδίκαση της υπόθεσης από το Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο. Οι επερίβλητοι δήλωσαν ότι δεν είχαν ένσταση στην παραπομπή της υπόθεσης στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο, αλλά το μέλημά τους ήταν να εκδικασθεί η υπόθεση το συντομώτερο δυνατό.

Αποφασίσθηκε ότι:

10 (α) Μετά την ανάθεση υπόθεσης σε μέλος Επαρχιακού Δικαστηρίου, η οποία εμπήττει στην καθ' ύλη αρμοδιότητα του, το μέλος εκείνο καθίσταται ο φυσικός δικαστής της υπόθεσης και ο μόνος αρμόδιος να την εκδικάσει. Ούτε το άρθρο 22 ούτε οποιαδήποτε άλλη διάταξη των περί Δικαστηρίων Νόμων, παρέχει εξουσία στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο ή σε οποιοδήποτε άλλο τμήμα του Επαρχιακού Δικαστηρίου να εκδώσει διαταγή για την εκδίκαση της υπόθεσης από Δικαστήριο άλλο από το ορισθέν στα πλαίσια των οδηγιών που εκδίδονται από το Ανώτατο Δικαστήριο.

15 (β) Η υπόθεση *Rossides* (ανωτέρω) είχε αποφασισθεί με βάση τις δικαιοδοτικές διατάξεις του τότε ισχύοντος περί Δικαστηρίων Νόμου, δηλαδή του άρθρου 207 του *Cyprus Courts of Justice Orders 1882 και 1902*, και κατά συνέπεια δεν καθιέρωνε την αρχή ότι το Δικαστήριο έχει σύμφυτη εξουσία να διατάξει παραπομπή υπόθεσης σε δικαστή άλλο από το φυσικό δικαστή.

25 (γ) Δεν είναι παραδεκτό για το Ανώτατο Δικαστήριο στην άσκηση της δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας του να εξετάσει, βάσει του άρθρου 61 των περί Δικαστηρίων Νόμων, το επιθυμητό της παραπομπής της εκδίκασης υποθέσεως η οποία άγεται ενώπιον του κατ' έφεση από Δικαστήριο άλλο από το ορισθέν. Η αίτηση που προβλέπεται από το άρθρο 61 συνιστά διάβημα στο οποίο ο αιτητής προβαίνει στο Ανώτατο Δικαστήριο για την άσκηση της πρωτογενούς δικαιοδοσίας που παρέχεται σ' αυτό.

Η έφεση απορρίφθηκε χωρίς έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Rossides v. HajfTossoun VIII C.L.R. 43.

35 *Dervis v. Tserioti (No. 3) XIV C.L.R. 70.*

Ματθαίου ν. Νικολή (1992) 1 Α.Α.Δ. 529.

Έφεση.

Έφεση από τους εναγομένους κατά της διαταγής του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Αρτέμης, Π.Ε.Δ.

Ναθαναήλ, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 29 Νοεμβρίου, 1989 (Αρ. Αγωγών 5946/87 και 1274/87) με την οποία απεργρίφθη αίτηση των εναγομένων για την μεταφορά ή παραπομπή των υποθέσεων από τον Επαρχιακό Δικαστή ενάπιον του οποίου είχαν οριστεί στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο. 5

Π. Πολυβλου, Α. Πασχαλίδης και Ν. Οικονομίδης, για τους εφεσείοντες.

Π. Αγγελίδης, για τους εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα 10
δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Με ξεχωριστές αγωγές των οποίων διατάχθηκε η συνεκδίκαση, οι εφεσίβλητοι ήγειραν αξιώσεις εναντίον των εφεσειόντων για ποσά μη υπερβαίνοντα τις £5.000,00 για την ανάκτηση ζημίας που είχαν υποστεί 15
λόγω "... ψευδών παραστάσεων αι οποίαι περιελήφθησαν λόγω αμελείας και/ή δόλου εις PROSPECTUS εκδοθέντος και/ή υπογραφέντος ..." των εφεσειόντων σε σχέση με πρόσκληση προς το κοινό, να καταστούν μέτοχοι της Εταιρείας HELLENIC CHEMICAL INDUSTRIES LIMITED 20
στην οποία ανταποκρίθηκαν οι εφεσίβλητοι. Με αίτησή τους οι εφεσειόντες αποτάθηκαν στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας για την έκδοση διατάγματος με το οποίο να παραπέμπονται οι συνεκδικαζόμενες υποθέσεις στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο για εκδίκαση λόγω των 25
ισχυρισμών δόλου που τις στοιχειοθετούν. Στην αίτηση προσδιορίζεται ότι αυτή βασίζεται στις διατάξεις του άρθρου 22 του περί Δικαστηρίων Νόμου (εξυπακούεται ο Περί Δικαστηρίων Νόμος του 1960 - Ν 14/60), τις συμφυείς εξουσίες του Δικαστηρίου και τις αποφάσεις του 30
Ανωτάτου Δικαστηρίου στις υποθέσεις *George Th. Rossides v. Emetullah Haji Tassoun VIII C.L.R. 43* και *Dervis v. Tserioti (No. 3) XIV C.L.R. 70*. Στην έκδοση του αιτούμενου διατάγματος συναίνεσαν και οι εφεσίβλητοι.

Της αίτησης επιλήφθηκε το Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας προς το οποίο, όπως συνάγεται, και απευθυνόταν. Η θεραπεία η οποία επιδιωκόταν ήταν η έκδοση διαταγής για την παραπομπή ή μεταφορά της υπόθεσης από τον επαρχιακό Δικαστή ενώπιον του οποίου είχε, κατά τη φυσική ροή των πραγμάτων, οριστεί στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο. Οι εναγόμενοι (εφεσείοντες) υπέβαλαν ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου ότι δικαιολογείται η εκδίκαση των συνεκδικαζόμενων υποθέσεων από το Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας ενόψει των σοβαρών ισχυρισμών δόλου που προβάλλονται από τους ενάγοντες και του κανόνα δικαίου ή πρακτικής που υιοθετήθηκε στη *Rossides* (ανωτέρω) και ακολουθήθηκε στη *Dervis* (ανωτέρω), ότι υποθέσεις αυτής της φύσης εκδικάζονται από το Πλήρες δικαστήριο.

Το Επαρχιακό Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση αφού έκρινε ότι δε συντρέχει ικανός λόγος για την έκδοση του αιτούμενου διατάγματος. Στην απόφαση επισημαίνεται ότι η *Rossides* δεν καθιέρωσε κανόνα δικαίου ότι αγωγές που αφορούν σε δόλο εκδικάζονται απαρέγκλιτα από το Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο, όπως εσφαλμένα έκρινε το Εφετείο στη *Dervis* αλλά αναγνώρισε διακριτική ευχέρεια στο εκδικάζον την υπόθεση δικαστήριο να παραπέμψει την υπόθεση προς εκδίκαση στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο (Full Court). Η απόδοση δόλου στον εναγόμενο, αναφέρεται στη *Rossides*, αποτελεί σοβαρό θέμα και επομένως είναι επιθυμητό να εκδικάζεται από το Πλήρες Δικαστήριο κατ' αντιστοιχία προς την εκδίκαση αγωγών για δόλο στην Αγγλία από ορκωτό δικαστήριο (trial before Judge and jury). Το Πλήρες Δικαστήριο συνιστά, όπως ειπώθηκε στη *Rossides*, υποκατάστατο των ενόρκων, οπότε είναι επιθυμητό υποθέσεις δόλου να δικάζονται από αυτό. Ο παραλληλισμός του Πλήρους Δικαστηρίου το 1908 που εκδόθηκε η απόφαση στη *Rossides*, ή σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο χρόνο, με ορκωτό δικαστήριο, στερείται ολοσχερώς ερείσματος.

Ο κ. Πολυβίου, εκ μέρους των εφεσειόντων, αναγνώρισε ότι τα σημερινά δεδομένα της δικαιοδοσίας των Επαρ-

χιακών Δικαστηρίων διαφέρουν από εκείνα που ίσχυαν το 1908 όταν εκδόθηκε η απόφαση στη *Rossides*. Επίσης ανέφερε ότι ο κανόνας ο οποίος ίσχυε στο Ηνωμένο Βασίλειο, όταν εκδόθηκε η *Rossides*, για την εκδίκαση υποθέσεων δόλου από δικαστήριο συγκείμενο από Δικαστή και 5 ενόρκους, έχει εγκαταλειφθεί και υποθέσεις δόλου εκδικάζονται σήμερα, όπως και άλλες πολιτικές αγωγές, από Δικαστή χωρίς ενόρκους. Διαφυλάσσεται όμως διακριτική ευχέρεια, όπως υποστήριξε (ο κ. Πολυβίου), στο Δικαστήριο να παραπέμψει την εκδίκαση σοβαρών υποθέσεων 10 δόλου στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο· δε μπόρεσε όμως να εντοπίσει οποιαδήποτε πρόνοια του άρθρου 22, ή άλλη διάταξη του περί Δικαστηρίων Νόμου του 1960, η οποία να παρέχει τέτοια διακριτική ευχέρεια. Το κενό, εισηγήθηκε, γεφυρώνεται από τη σύμφυτη εξουσία επαρχιακού δικαστηρίου να μεριμνήσει για τον ορισμό σοβαρών 15 υποθέσεων δόλου ενώπιον του Πλήρους Επαρχιακού Δικαστηρίου. Περαιτέρω και ανεξάρτητα από τις εξουσίες του Επαρχιακού Δικαστηρίου στον τομέα αυτό, το άρθρο 61 του Ν 14/60 παρέχει εξουσία στο Ανώτατο Δικαστήριο 20 να διατάξει με ή χωρίς την υποβολή αίτησης την εκδίκαση υπόθεσης από δικαστήριο αρμόδιας δικαιοδοσίας, άλλο από εκείνο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί.

Με αυτά υπόψη, ο κ. Πολυβίου κάλεσε το Εφετείο να ασκήσει τις εξουσίες που του παρέχονται από το άρθρο 61 25 και να διατάξει την εκδίκαση της υπόθεσης από το Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας αν καταλήξει ότι η έφεση είναι απορριπτή.

Οι εφεσίβλητοι δεν αντιστρατεύονται την έφεση· κύριο μέλημά τους όμως παραμένει, όπως εξήγησε ο δικηγόρος 30 τους, η εκδίκαση των αγωγών το συντομότερο δυνατό.

Εξετάσαμε τα εγειρόμενα θέματα με ιδιαίτερη προσοχή ενόψει της πρωτοτυπίας του θέματος το οποίο εγείρεται. Η πρώτη διαπίστωση στην οποία αγόμεθα, είναι ότι οι πρόνοιες του άρθρου 22 του Ν 14/60, στις οποίες εδράζεται η αίτηση, δεν παρέχουν εξουσία στο Επαρχιακό Δικαστήριο, ή σε οποιοδήποτε τμήμα ή κλάδο του, να εκδώσει 35

- διαταγή για την εκδίκαση υπόθεσης από δικαστήριο άλλο από το ορισθέν στα πλαίσια των οδηγιών που εκδίδονται από το Ανώτατο Δικαστήριο για την κατανομή των υποθέσεων μεταξύ των μελών του Επαρχιακού Δικαστηρίου και την άσκηση των δικαιοδοσιών του. Η κατανομή γίνεται με βάση την καθ' ύλη αρμοδιότητα των μελών του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Υποθέσεις όπου το αντικείμενο της διαφοράς δεν υπερβαίνει σε χρηματική αποτίμηση ποσό των £5.000,00, εκδικάζονται από μονομελές δικαστήριο συγκείμενο από επαρχιακό Δικαστή της επαρχίας όπου εγείρεται η αγωγή, σ' αυτή την περίπτωση της Λευκωσίας. Μετά την ανάθεση υπόθεσης σε μέλος του Επαρχιακού Δικαστηρίου, η οποία εμπίπτει στην καθ' ύλη αρμοδιότητα του Δικαστή, αυτός καθίσταται ο φυσικός Δικαστής της υπόθεσης και ο μόνος αρμόδιος να την εκδικάσει. Ούτε το άρθρο 22, ούτε οποιαδήποτε άλλη διάταξη του Ν 14/60, παρέχει εξουσία στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο ή σε οποιοδήποτε άλλο τμήμα του Επαρχιακού Δικαστηρίου να εκδώσει διαταγή για την εκδίκαση της υπόθεσης από δικαστήριο άλλο από το ορισθέν στα πλαίσια των οδηγιών που εκδίδονται από το Ανώτατο Δικαστήριο. Όπου ο νομοθέτης επέλεξε να διαφυλάξει διακριτική ευχέρεια στο φυσικό Δικαστή να αποποιηθεί τη δικαιοδοσία μονομελούς δικαστηρίου και να παραπέμψει την εκδίκαση της υπόθεσης στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο, το έπραξε ρητά, όπως είναι η περίπτωση της επιφύλαξης του άρθρου 22(3) του Ν 14/60. Η μόνη εξουσία που παρέχεται σε μέλος του Επαρχιακού Δικαστηρίου να μεριμνήσει για την εκδίκαση πολιτικής υπόθεσης από δικαστήριο άλλο από εκείνο ενώπιον του οποίου είναι ορισμένη, είναι εκείνη που αναφέρεται στο άρθρο 63 του Ν 14/60. Βάσει των προνοιών της, ο Πρόεδρος του Επαρχιακού Δικαστηρίου δύναται αυτεπαγγέλτως, ή μετά από αίτηση ενδιαφερόμενου μέρους, να υποβάλει έκθεση στο Ανώτατο Δικαστήριο για την παραπομπή υπόθεσης από δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί, ενώπιον άλλου αρμόδιου δικαστηρίου, οπότεν το Ανώτατο Δικαστήριο επιλαμβάνεται του θέματος και το αποφασίζει.

Συμπεραίνουμε ότι το άρθρο 22 που αποτέλεσε το

πρώτο στήριγμα της αίτησης, δεν παρείχε εξουσία στο Επαρχιακό Δικαστήριο να προβεί στην έκδοση διαταγής προσομοιάζουσας προς *Mandamus* για την εκδίκαση πολιτικής αγωγής από δικαστήριο άλλο από το ορισθέν [βλ. επίσης παρατηρήσεις στη *Ματθαίου και Άλλος ν. Νικολή* 5 άλλως *Άνιφτου* (1992) 1 Α.Α.Δ. 529].

Το δεύτερο ερώτημα που πρέπει να απαντήσουμε, είναι αν ενυπάρχει σύμφυτη δικαιοδοσία στο Επαρχιακό Δικαστήριο να προβεί στην έκδοση διαταγής για την εκδίκαση υπόθεσης από δικαστήριο άλλο από το ορισθέν. Στη *Rossides* το Δικαστήριο έκρινε ότι παρεχόταν διακριτική ευχέρεια σε Δικαστή Επαρχιακού Δικαστηρίου ενώπιον του οποίου εκκρεμούσε υπόθεση δόλου, να αποποιηθεί την άσκηση δικαιοδοσίας και να παραπέμψει την υπόθεση προς εκδίκαση από το Πλήρες Δικαστήριο. Η διακριτική ευχέρεια εκπήγαξε, όπως επεσήμανε το Δικαστήριο, από τις δικαιοδοτικές διατάξεις του τότε ισχύοντος περί Δικαστηρίων Νόμου, δηλαδή του άρθρου 207 του *Cyprus Courts of Justice Orders 1882 & 1902*. Βάσει εκείνης της διάταξης (207) η άσκηση της δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου ανατίθετο κατ' αρχή στο Πλήρες Δικαστήριο, συγκείμενο από τον Πρόεδρο και τους Δικαστές του Επαρχιακού Δικαστηρίου, οπότεν κρίθηκε στη *Rossides* ότι εξυπακουόταν διακριτική ευχέρεια παραπομπής υπόθεσης οριζομένης ενώπιον μονομελούς δικαστηρίου στο Πλήρες Δικαστήριο για εκδίκαση. Συνεπώς έρεισμα για την απόφαση στη *Rossides* αποτέλεσαν οι τότε ισχύουσες διατάξεις του περί Δικαστηρίων Νόμου και όχι οι συμφυείς εξουσίες του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Αντίθετα προς τη νομοθεσία του 1882, ο περί Δικαστηρίων Νόμος του 1960 εναποθέτει την άσκηση των δικαιοδοσιών του δικαστηρίου σε κάθε μέλος του δικαστηρίου καθ' ύλη αρμόδιο να εκδικάσει την υπόθεση. Μετά την ανάθεση της εκδίκασης υπόθεσης σ' αυτό, ο Δικαστής καθίσταται ο μόνος αρμόδιος να επιληφθεί της υπόθεσης.

Με τις πιο πάνω διαπιστώσεις, καταρρίπτεται και το δεύτερο βάρη στο οποίο εδραζόταν η αίτηση των εφε-

σειόντων, οπότε η απόρριψή της προοιωνιζόταν εξ αρχής, όπως και της έφεσης.

- 5 Ούτε είναι παραδεκτό για το Ανώτατο Δικαστήριο, στην άσκηση της δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας του, να εξετάσει, βάσει του άρθρου 61, το επιθυμητό της παραπομπής της εκδίκασης υπόθεσης η οποία άγεται ενώπιον του κατ' έφεση, από δικαστήριο άλλο από το ορισθέν. Η αίτηση η οποία προβλέπεται από το άρθρο 61 συνιστά διάβημα με το οποίο αιτητής προβαίνει στο Ανώτατο Δικαστήριο
- 10 για την άσκηση της πρωτογενούς δικαιοδοσίας που παρέχεται σ' αυτό και όχι προφορική αίτηση η οποία υποβάλλεται στο Εφετείο κατά την ακρόαση έφεσης ως διαζευκτικό μέσο για την επιτυχία της.

Η έφεση απορρίπτεται.

- 15 Εφόσο τόσο η αίτηση όσο και η έφεση είχαν τη συναίγηση των εφεσιβλήτων, δεν εκδίδεται διαταγή για τα έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.